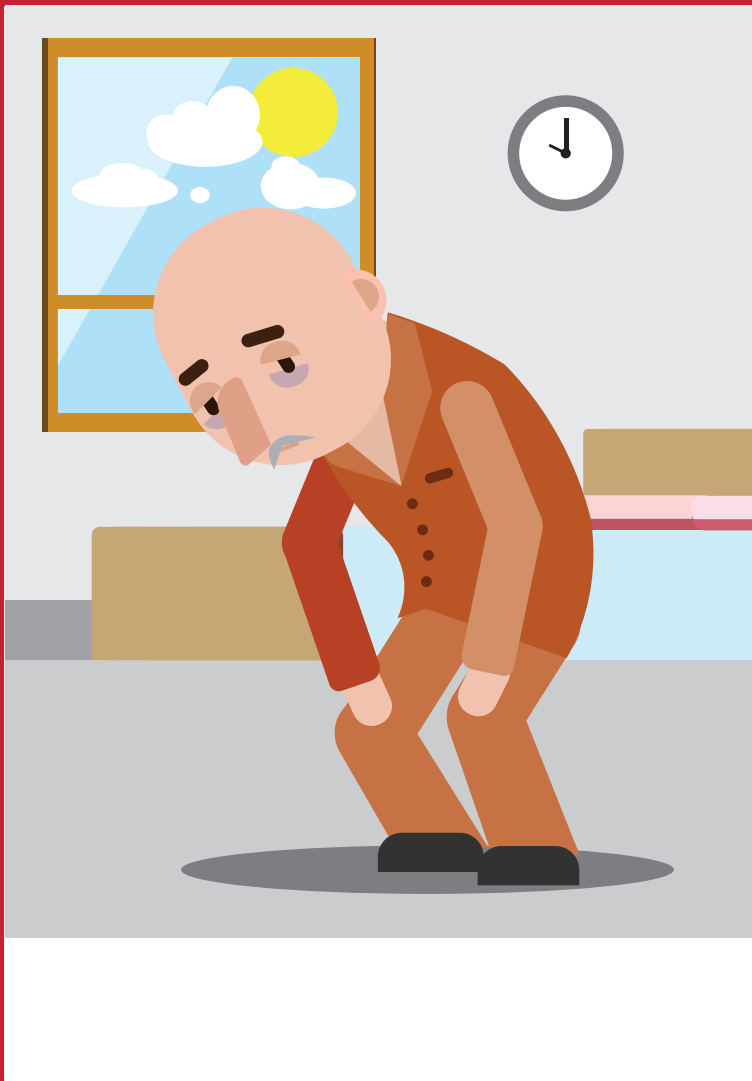

MASENNUS

- Onko henkilö alakuloinen, väsynyt tai voimaton?
- Kuuluuko puheessa toive kuolemasta?
- Onko hänen kotinsa hoitamaton?

VÄSYMYS JA UUPUNEISUUS

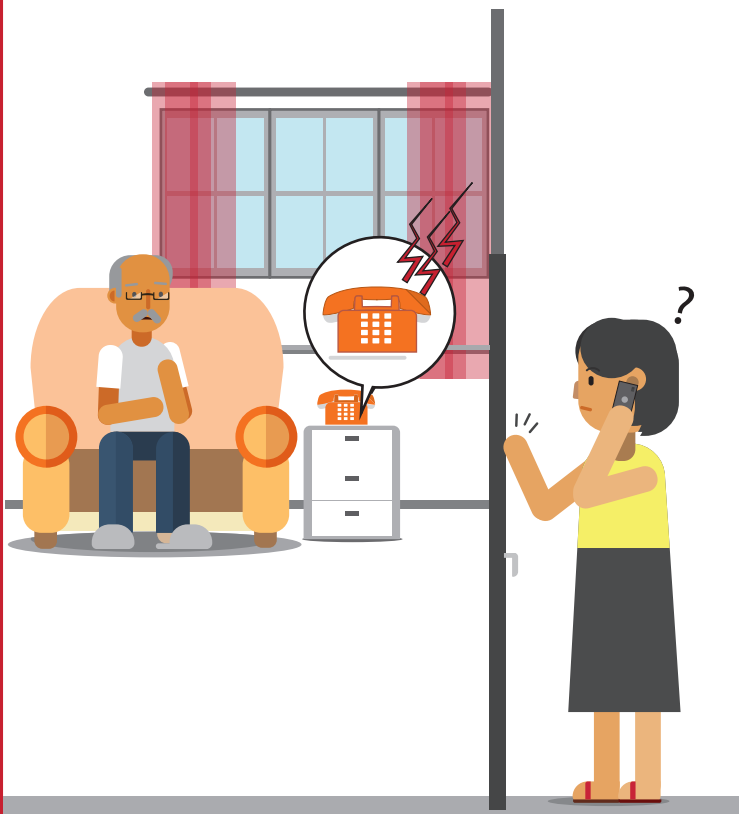
- Onko henkilö väsyneempi kuin aiemmin?
- Valittaako hän usein päänsärkyä tai kipuja?
- Onko väsymyksen syy selvitetty?

MIELLEN MUUTOKSET

- Onko henkilön käyttäytyminen muuttunut?
- Vaihtelevatko hänen tunteensa nopeasti?
- Onko hän muuttunut epäkohteliaaksi?

KIINNOSTUS YMPÄRISTÖÖN VÄHENEÉ

- Onko henkilö muuttunut apaattiseksi, surulliseksi tai hiljaiseksi?
- Vältteleekö hän muita ihmisiä ja jää mieluummin kotiin?
- Onko harrastuksissa käyminen vähentynyt tai loppunut?

UNIONGELMAT

- Onko henkilöllä unettomuutta?
Nukahtamisvaikeuksia? Yöheräilyä?
- Onko hän väsynyt päivisin?
- Kokeeko hän yövalvomisen
tuskaiseksi tai ahdistavaksi?

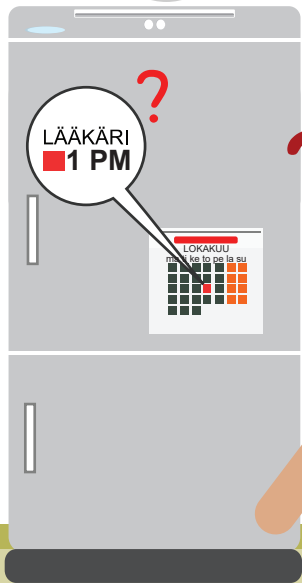

VAIKEA OPPIA UUTTA

- Onko henkilön vaikea oppia uusia asioita?
- Onko lukeminen tai sanojen tunnistaminen vaikeutunut?
- Onko uusien laitteiden käyttöönotto hankalaa?

UNOHDUKSET

- Onko henkilö unohtanut toistuvasti sovittuja tapaamisia?
- Miten hän selittelee unohduksia?
- Muistaako hän olla kotona, jos on sovittu vierailusta?

NIMET UNOHTUVAT

- Unohtaako henkilö toistuvasti läheisten ihmisten nimet?
- Käyttääkö hän nimien sijasta täytesanoja tai kiertää asian muuten?
- Auttavatko vihjeet palauttamaan nimen mieleen?

PUHEEN MUUTOKSET

- Kysyykö tai puhuuko henkilö samoista asioista uudelleen ja uudelleen?
- Onko sanat hukassa? Onko puhe köyhtynyt tai hidastunut?
- Onko hän muuttunut hiljaisemmaksi tai puheliaammaksi?

TAVARAT HUKASSA

- Onko henkilön tavarat usein hukassa?
- Etsiikö hän jatkuvasti tavaroita?
- Piilotteleeko hän tavaroita?

TAVARAT VÄÄRÄSSÄ PAIKASSA

- Löytyykö henkilön tavaroita omissa paikoista?
- Unohtaako hän missä tuttuja tavaroita säilytetään?
- Syyttääkö hän muita tavaroiden hukkaamisesta?

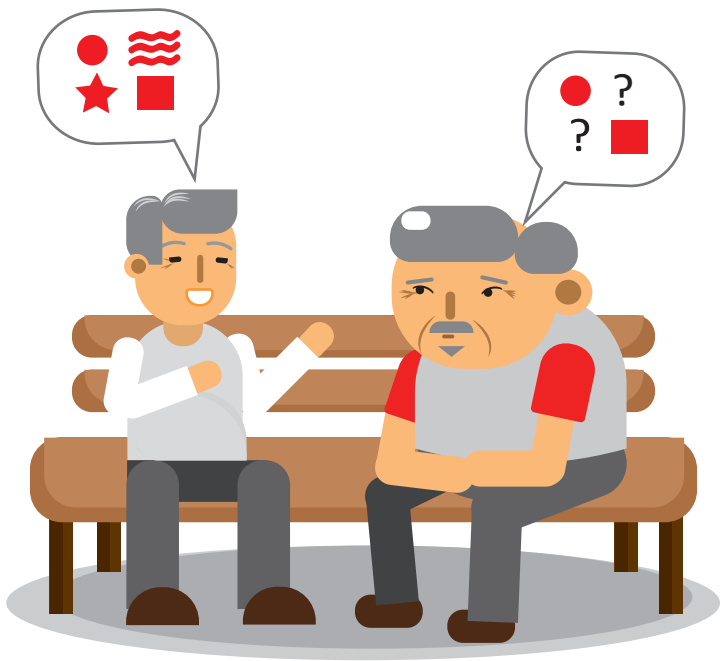

EKSYMINEN

- Onko henkilö eksynyt viime aikoina?
- Löytääkö hän uudet paikat ja reitit yhtä helposti kuin ennen?
- Lähteekö hän vastahakoisesti ulos tai asioille?

KESKUSTELU VAIKEUTUU

- Onko henkilön vaikea seurata keskustelua?
- Pystyykö hän vastaamaan milloin, missä ja kuka -kysymyksiin oikein?
- Onko hänen kuulonsa tai näkönsä heikentynyt?
- Onko keskustelussa tilanteeseen sopimattomia tai merkityksettömiä sanoja?

EPÄVARMUUS

- Onko henkilön käyttäytyminen muuttunut epävarmaksi?
- Jättääkö hän nykyään mieluisia asioita tekemättä?
- Vältteleekö hän tilanteita, joissa on muita ihmisiä?

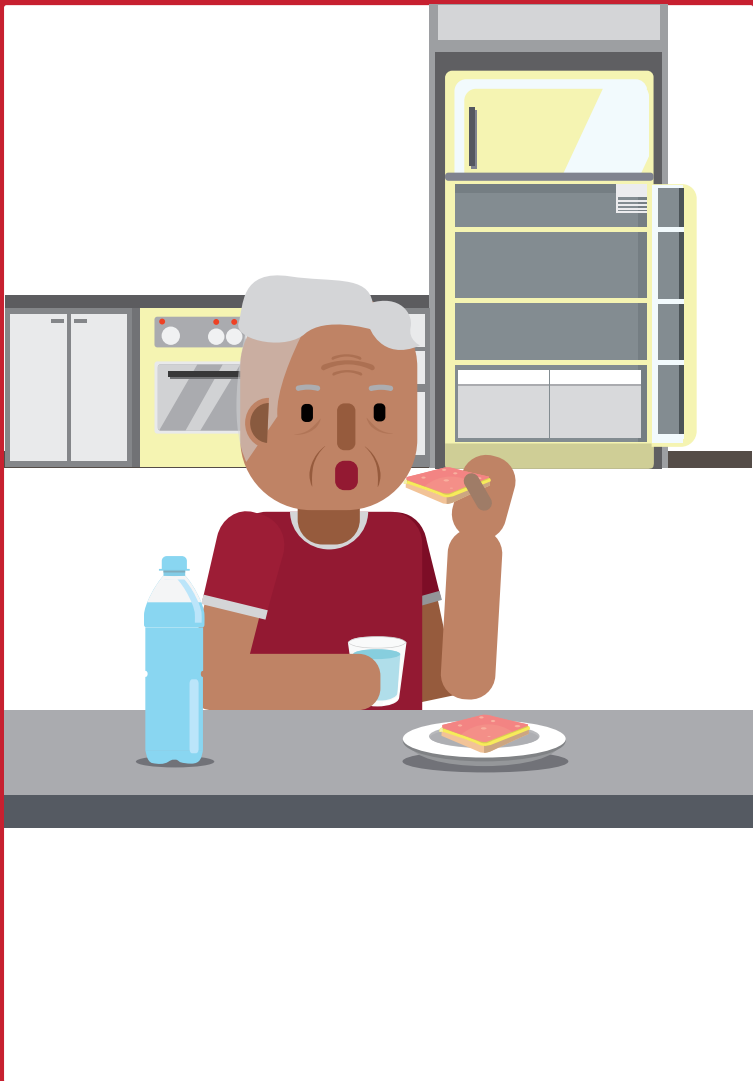

PÄÄTÖKSENTEKO HEIKENTYNYT

- Onko henkilön vaikeampi tehdä päätöksiä kuin ennen?
- Tekeekö hän päätökset sen mukaan mitä muut päättävät?
- Onko häntä muistutettava arkipäivän tehtävistä?

SYÖMISEN MUUTOKSET

- Syökö henkilö säännöllisesti?
- Onko hän unohtanut syödä?
- Onko hänen ruokahalunsa heikentynyt?
- Onko hän laihtunut?

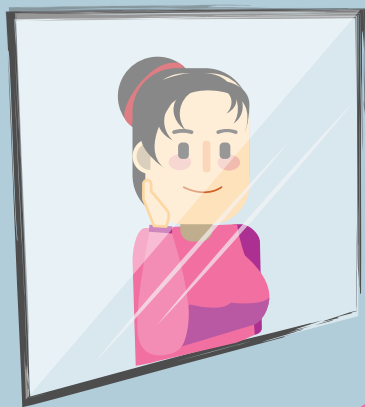

MUISTIN MENETTÄMISEN PELKO

- Onko henkilö ahdistunut tai hermostunut?
- Käyttääkö hän enemmän muistilappuja kuin ennen?
- Pelkääkö hän muistinmenetystä ja hulluksi tulemista?

MUISTAA VANHAT ASIAT

- Muistaako henkilö vanhat asiat paremmin kuin uudet?
- Huolestuttaako häntä tekemättömät työt, jotka liittyvät menneisyyteen?
- Kaipaako hän usein lapsuuttaan ja edesmenneitä vanhempiaan?

AVUNTARVE KASVAA

- Onko henkilön kyky toimia itsenäisesti vähentynyt?
- Tarvitseeko hän enemmän apua arjessa kuin aikaisemmin? Missä asioissa?
- Ottaako hän apua vastaan?

KAUPASSA KÄYNTI

- Ostaako hän kaupasta tuotteita, joita on jo kotona?
- Ostaako liian paljon tai liian vähän ruokaa?
- Onko hän unohtanut ostaa kaupasta ruokaa tai maksaa ostokset?

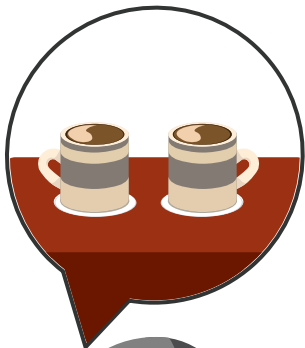

MUUTOKSET RAHANKÄYTÖSSÄ

- Onko henkilön rahankäyttö muuttunut?
- Ymmärtääkö hän vielä rahan arvon?
- Onko hänestä tullut säästeliäs?
- Aiheuttaako hänen rahankäyttönsä erimielisyyksiä perheessä?

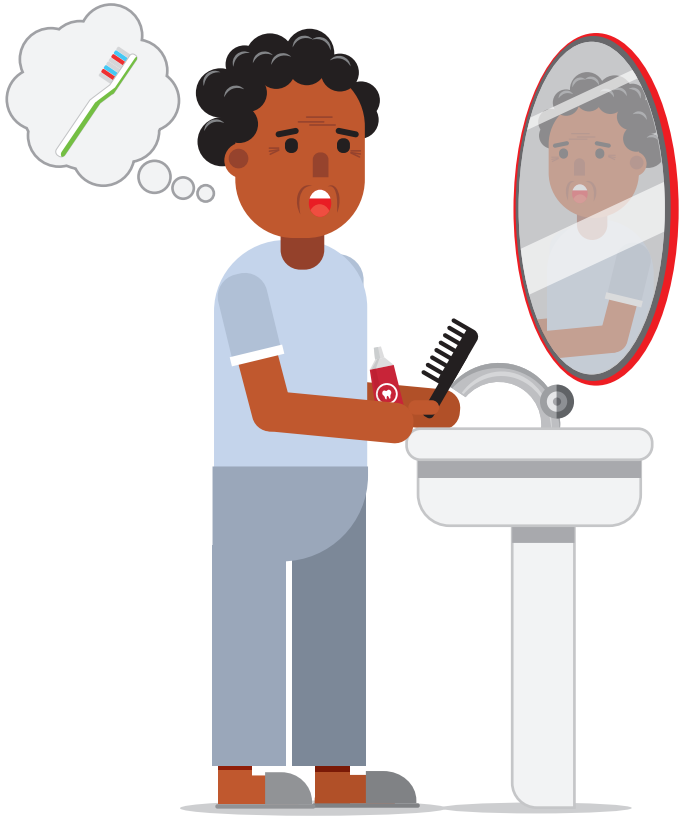

OHJEIDEN YMMÄRTÄMINEN VAIKEUTUU

- Osaako hän toimia ohjeiden mukaisesti niin kuin ennen?
- Tarvitseeko hän ohjeistusta arkiaskareissaan enemmän kuin ennen?
- Pystyykö hän keskittymään tehtäviin?

VAIKEUS TUNNISTAA ESINEITÄ

- Onko henkilön vaikea tunnistaa arkipäiväisiä esineitä?
- Osaako hän käyttää ja nimetä niitä oikein?
- Etsiikö hän vanhanajan tavaroita nykylaitteiden sijaan?

RUOANLAITTO

- Ovatko henkilön arjen taidot kuten ruoanlaitto heikentyneet?
- Tarvitseeko hän enemmän neuvoja kuin ennen?
- Onko kodinkoneet tai hella unohtuneet päälle?

PUKEUTUMISEN HAASTEET

- Onko pukeutumisesta tullut vaikeaa henkilölle?
- Onko hänen vaikeaa hahmottaa, miten esimerkiksi vetoketju suljetaan tai kengännauhat solmitaan?
- Onko hänen vaikeaa valita säähän sopivat vaatteet?

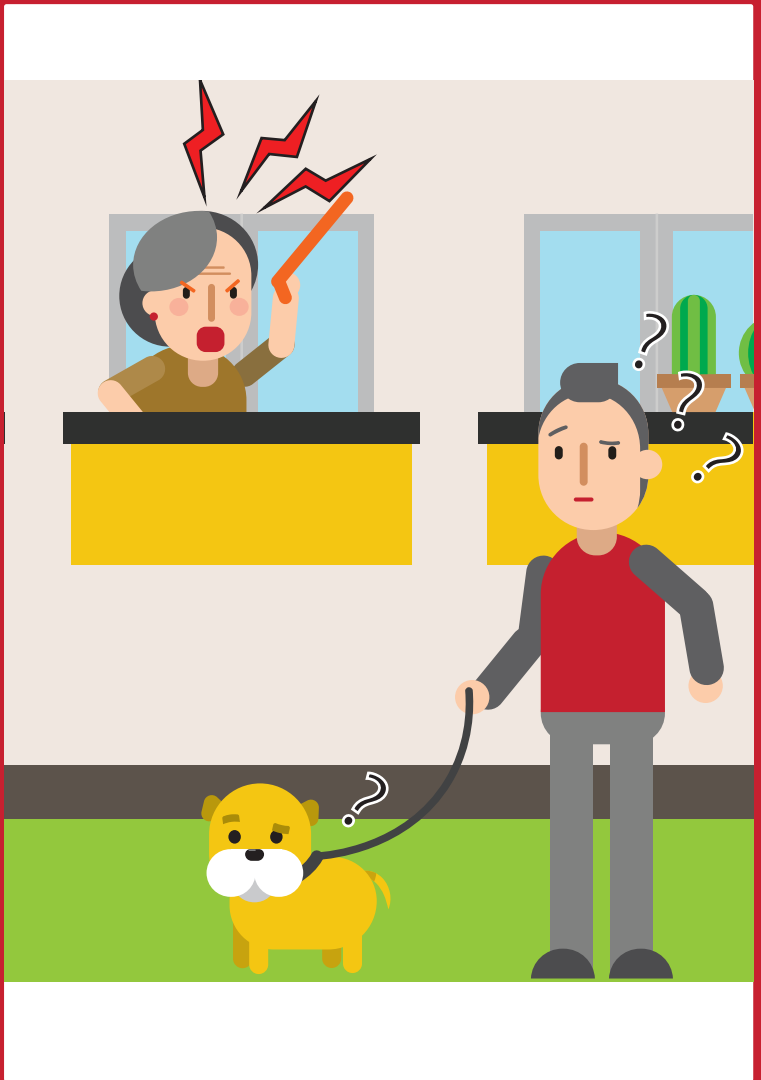

HENKILÖKOHTAINEN HYGIENIA

- Onko henkilön vaikeampaa huolehtia itsestään kuin ennen?
- Onko hän unohtanut käydä suihkussa?
- Kieltäytyykö hän peseytymisestä?
- Käyttääkö hän samoja vaatteita koko ajan?

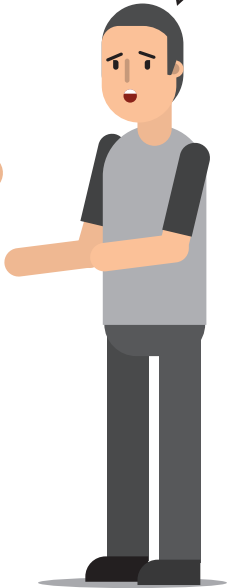

PERSOONALLISUUDEN MUUTOS

- Onko hänestä tullut kärsimätön, huomionhakuinen tai kiukutteleva?
- Onko hänellä somaattisia vaivoja kuten päänsärkyä tai rintakipua?
- Aiheuttaako hänen käyttäytymisensä kuten kiroileminen häpeän tunnetta muille?

EPÄLUULOT JA SYYTTÄMINEN

- Onko henkilön käytös muuttunut epäluuloiseksi tai harhaiseksi?
- Onko hän syyttänyt toisia rahojen tai tavaroiden varastamisesta?
- Onko hän syyttänyt toisia siitä, että he tuovat hänelle vieraita tavaroita öisin?
- Puhuuko hän läheisistä halventavasti?

SEKSUAALINEN HÄIRINTÄ

- Onko henkilön käyttäytyminen muuttunut estottomaksi?
- Onko hänen seksuaalinen vireystilansa lisääntynyt tai vähentynyt huomattavasti?
- Onko hän puhunut rivosti tai kaksimielisesti?
- Onko hän kosketellut muita seksuaalissävyytteisesti?
- * **HUOM!** Seksuaalista häirintää voi tapahtua molemmin päin ja eri tilanteissa.

TAHATON VALEHTELU

- Onko henkilö kertonut asioita, joita ei ole oikeasti tapahtunut?
- Sekoittuuko hänellä menneisyyden ja nykypäivän tapahtumat puheessa?
- Yrittääkö hän salata muistin ongelmia?

- * Konfabulointi eli satuilu nähdään yrityksenä säilyttää oma identiteetti ja hallita tilannetta.

LEVOTTOMUUS

- Onko henkilön käytös muuttunut levottomaksi etenkin iltaisin?
- Onko hänellä tarve mennä johonkin? Yrittääkö hän lähteä ulos?
- Onko hän ryhtynyt seuraamaan tai matkimaan sinua?

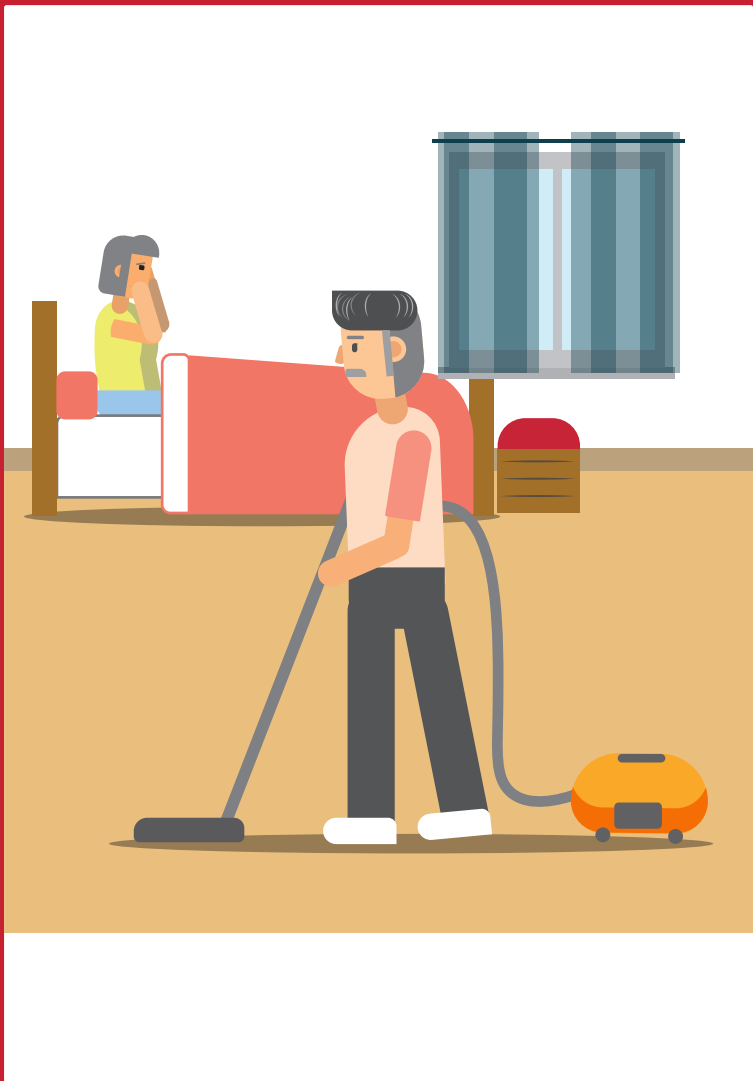

NÄKÖ- JA AISTI HARHAT

- Näkeekö henkilö asioita, joita ei ole olemassa?
- Näkeekö hän esimerkiksi edesmenneitä läheisiä tai sodan tapahtumia?
- Jutteleeko hän ”näkymättömille” ihmisille?
- Ahdistuuko hän esimerkiksi radion tai tv:n äänistä?

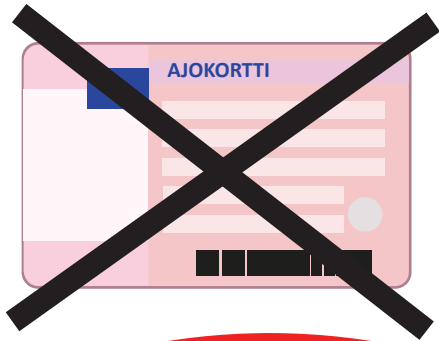

ARJEN MUUTOKSET

- Pystyykö henkilö tekemään kotona samoja asioita kuin ennen?
- Osaako hän esimerkiksi keittää kahvia tai tiskata?
- Onko hän muuttunut passiivisemmaksi?
- Tekeekö joku muu enemmän kotitöitä henkilön puolesta kuin ennen?

AUTOILU JA LIIKKUMINEN

- Onko henkilön ajokyvyssä tapahtunut muutoksia?
- Onko liikenteessä syntynyt vaaratilanteita?
- Miten perheessä kuljetaan nyt? Entä jos omaa autoa ei olisi?

OMAISEN JAKSAMINEN

- Millaista apua perheessä tarvitaan?
- Onko sopivaa apua saatavilla?
- Riittääkö perheen kielitaito ja osaaminen asioiden hoitamiseen?
- Mitä voimavaroja perheellä on?

LÄHEISET JA TUKIVERKOSTO

- Millä nimellä muistisairautta kutsutaan perheessä?
- Pystytäänkö perheessä puhumaan tästä sairaudesta avoimesti?
- Miten perhe, ystävät ja naapurit suhtautuvat sairauteen?
- Tukeeko perhe sairastunutta?

HUOLI TULEVAISUUDESTA

- Kokeeko henkilö tulevaisuuden pelottavaksi?
- Pelottaako häntä hoitoon joutuminen?
- Onko henkilöllä mahdollisuus jakaa huolia ja purkaa omia tunteita jonkun kanssa?
- Onko hän varautunut tulevaisuuteen?

- * Tulevaisuuteen voidaan varautua testamentin, hoitotahdon ja edunvalvontavaltuutuksen avulla.

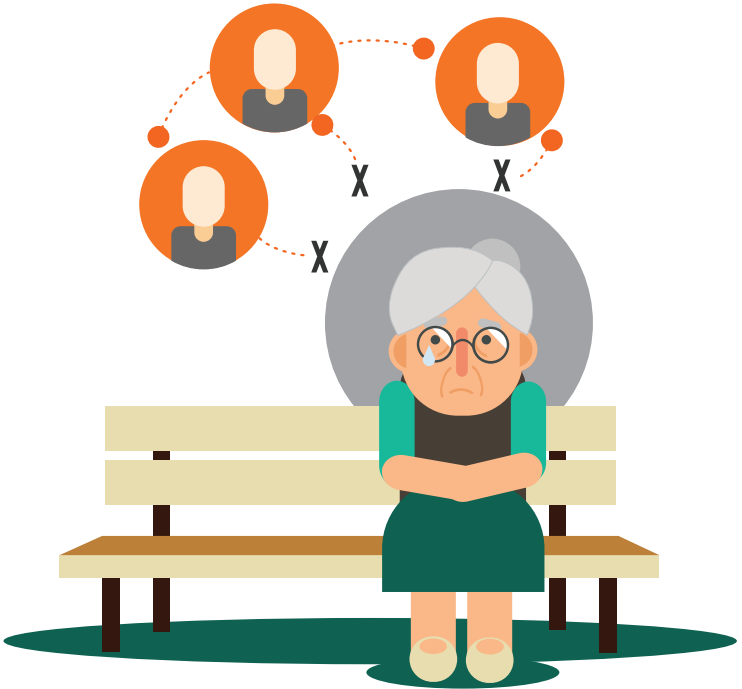

HUOLI TULEVAISUUDESTA

- Kokeeko henkilö tulevaisuuden pelottavaksi?
 - Pelottaako häntä hoitoon joutuminen?
 - Onko henkilöllä mahdollisuus jakaa huolia ja purkaa omia tuntemuksia jonkun kanssa?
 - Onko hän varautunut tulevaisuuteen?
-
- * Tulevaisuuteen voidaan varautua testamentin, hoitotahdon ja edunvalvontavaltuutuksen avulla.

YKSINÄISYYS

- Onko henkilön sosiaaliset suhteet vähentyneet?
- Viettääkö hän enemmän aikaa yksin kuin ennen?
- Tuntuuko hänestä, ettei kukaan käy kylässä eikä välitä?
- Ikävöikö hän usein edesmenneitä läheisiä?

KOTI-IKÄVÄ

- Tunteeko henkilö usein koti-ikävää?
- Onko hän lähdössä kotiin?
- Missä hänen ”koti” on?
- Mitä koti tarkoittaa hänelle?

VUOROKAUSIRYTMIN MUUTOS

- Onko henkilön vuorokausirytmä mennyt sekaisin?
- Onko hän toimelias epäsopivina aikoina?
- Onko hän lähtenyt ulos yöllä?
- Häiritseekö hän läheisiään yöllä esimerkiksi herättämällä tai soittamalla?

LÄÄKKEET, PÄIHTEET JA RIIPPUVUUDET

- Onko henkilöllä käytössä lääkkeitä, joita lääkäri ei ole määrännyt Suomessa?
- Käyttääkö hän luontaistuotteita?
- Käyttääkö henkilö tupakkaa tai alkoholia?
- Onko päihteiden käyttö lisääntynyt?

- * Riippuvuudet voivat olla myös peliriippuvuutta tai sosiaalisen median runsasta käyttöä.

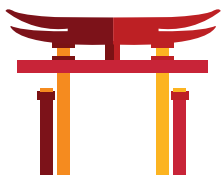
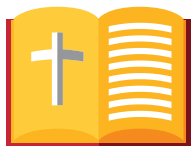

KALTOINKOHTELU

- Onko kotona ollut pelottavia tilanteita?
- Syntyykö perheessä helposti riitoja esimerkiksi raha-asioista?
- Onko lääkkeitä jäänyt ostamatta rahanpuutteen vuoksi?
- Onko läheinen muuttunut fyysisesti tai sanallisesti aggressiiviseksi?
- Onko hän muuttunut loukkaavaksi tai huomionhakuiseksi?

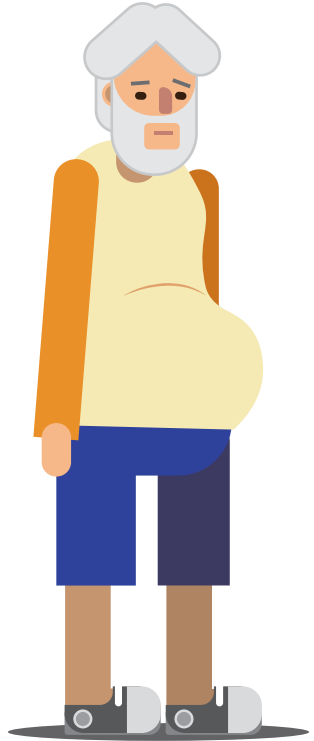
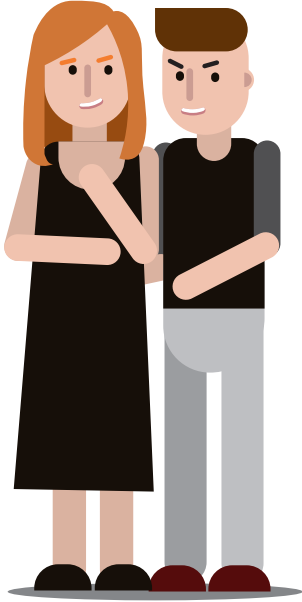

USKONTO

- Onko uskonto henkilölle tärkeä asia elämässä?
- Mitkä muut kulttuuri- ja uskontosidonnaiset asiat ovat hänelle tärkeitä?
- Onko hän aktiivinen yhteisönsä toiminnassa?

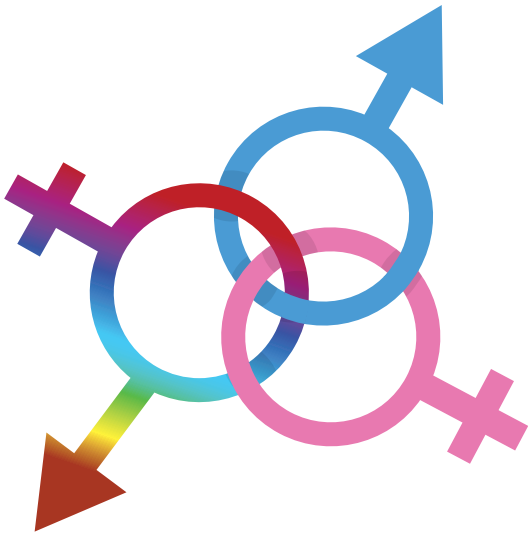

SYRJINTÄKOKEMUKSET

- Onko henkilö kokenut syrjintää?
- Onko muiden ihmisten suhtautuminen häneen muuttunut?
- Onko hänen mahdollista osallistua perheen päätöksentekoon entiseen tapaan?

SEKSUAALISUUS

- Onko henkilön seksuaalinen aktiivisuus muuttunut?
 - Onko hänen hellyyden tarpeensa tai tunteiden osoittaminen muuttunut?
 - Onko hänestä tullut mustasukkainen?
-
- * Muistisairaus vaikuttaa seksuaalisuuteen. Muistisairaus voi muuttaa ihmisen seksuaalisia tarpeita, mutta ne eivät katoa mihinkään.

- Mikä sinua huolestuttaa eniten juuri nyt?
- Mitä muuta haluaisit kertoa?
- Mitä muuta haluaisit kysyä?

**Salon
Muistiyhdistys ry**
Muistiliiton jäsen